

Czwartek, 15 września 2016 r.

P8_TA(2016)0350

Somalia**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 września 2016 r. w sprawie Somalii (2016/2881(RSP))**

(2018/C 204/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Somalii,
- uwzględniając oświadczenia rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w sprawie zamachów, do których doszło w Somalii w dniu 27 lutego 2016 r., 2 czerwca 2016 r., 26 czerwca 2016 r., 26 lipca 2016 r. i 21 sierpnia 2016 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Somalii z dnia 18 lipca 2016 r. i 15 lutego 2016 r.,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federiki Mogherini w sprawie decyzji dotyczącej somalijskiego modelu wyborczego,
- uwzględniając porozumienie w sprawie nowego ładu dla Somalii, przyjęte w dniu 16 września 2013 r. w Brukseli,
- uwzględniając strategię UE na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju w regionie Sahelu, przyjętą we wrześniu 2011 r.,
- uwzględniając raport ONZ dotyczący wolności słowa w Somalii, wydany w dniu 4 września 2016 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2297 (2016) przyjętą w dniu 7 lipca 2016 r.,
- uwzględniając raporty Sekretarza Generalnego ONZ dla Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Somalii z dnia 8 stycznia 2016 r. i 9 maja 2016 r.,
- uwzględniając raport Rady Praw Człowieka ONZ z dnia 13 kwietnia 2016 r., przygotowany przez grupę roboczą ds. powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka,
- uwzględniając fakt, że Michael Keating, specjalny przedstawiciel sekretarza generalnego ONZ w Somalii, potępił zamach bombowy dokonany przed hotelem w Mogadiszu w dniu 30 sierpnia 2016 r.,
- uwzględniając ostatni powszechny okresowy przegląd praw człowieka dotyczący Somalii przeprowadzony przed posiedzeniem Rady Praw Człowieka ONZ w styczniu 2016 r.,
- uwzględniając wystosowany w dniu 2 września 2016 r. przez misję Unii Afrykańskiej w Somalii (AMISOM) apel o pomoc w przeciwdziałaniu wykorzystywaniu improwizowanych urządzeń wybuchowych (IED) w Somalii,
- uwzględniając oświadczenie AMISOM z dnia 26 lipca 2016 r., zawierające potępienie zamachów terrorystycznych w Mogadiszu,
- uwzględniając oświadczenie specjalnego przedstawiciela przewodniczącego Komisji Unii Afrykańskiej ds. Somalii, ambasadora Francisco Caetano Madeiry, wydane w dniu 30 sierpnia 2016 r. i zawierające pochwałę somalijskich służb bezpieczeństwa w nawiązaniu do zamachu na hotel w Mogadiszu,
- uwzględniając zawartą w Kotonu umowę o partnerstwie między AKP a UE,

Czwartek, 15 września 2016 r.

- uwzględniając komunikat Rady Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej wydany na 455. posiedzeniu w dniu 2 września 2014 r., a dotyczący zapobiegania terroryzmowi i brutalnemu ekstremizmowi w Afryce oraz zwalczania tych zjawisk,
 - uwzględniając mandat Afrykańskiej Komisji Praw Człowieka i Ludów upoważniający ją do wspierania i ochrony praw człowieka i ludów zgodnie z Afrykańską kartą praw człowieka i ludów,
 - uwzględniając konwencję Organizacji Jedności Afrykańskiej w sprawie zapobiegania terroryzmowi i walki z terroryzmem, przyjętą w 1999 r.,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 oraz art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że po dwóch dziesięcioleciach wojny domowej, terroryzmu i braku kontroli ze strony państwa Somalia weszła w okres przemian o kluczowym znaczeniu; mając na uwadze, że od czasu utworzenia w 2012 r. nowego rządu, cieszącego się poparciem międzynarodowym, Somalia powoli zyskuje stabilność, jednak wyzwaniem dla nowych władz są nadal rebelianci z powiązanej z Al-Kaidą organizacji Asz-Szabab;
- B. mając na uwadze, że mimo pozytywnych zobowiązań i działań politycznych somalijskiego rządu, takich jak utworzenie niezależnej krajowej komisji praw człowieka, brak bezpieczeństwa i konflikt polityczny nadal pomniejsza konkretne postępy w reformowaniu wymiaru sprawiedliwości i sektora bezpieczeństwa;
- C. mając na uwadze, że wobec braku działających sądów cywilnych rząd somalijski korzysta z sądów wojskowych przy osądzaniu i skazywaniu cywilów, co nie daje gwarancji ochrony ich praw; mając na uwadze szerokie uprawnienia śledcze przyznane krajowej agencji wywiadu i bezpieczeństwa (NISA), która nie posiada obecnie mandatu do egzekwowania prawa, co prowadzi do poważnych naruszeń praw procesowych przysługujących osobom przetrzymywanym przez NISA;
- D. mając na uwadze cierpienia i trudności dotyczące mieszkańców Somalii w wyniku ciągłych barbarzyńskich ataków ze strony lokalnych watazków i terrorystów; mając na uwadze, że w dniu 30 sierpnia 2016 r. przed pałacem prezydenckim w Mogadiszu zginęło co najmniej 10 osób: żołnierzy i cywilów; mając na uwadze, że w dniu 26 lipca 2016 r. organizacja Asz-Szabab zaatakowała bazę Unii Afrykańskiej w Mogadiszu, zabijając co najmniej 13 osób, w tym pracowników ONZ, a w miesiącach poprzedzających ten atak donoszono o ostrzałach moździerzowych, w których zginęło ponad 100 osób; mając na uwadze, że Asz-Szabab nadal prowadzi działania również w sąsiedniej Kenii, gdzie regularnie dokonuje zamachów terrorystycznych;
- E. mając na uwadze, że AMISOM, liczącej 22 000 członków misji pokojowej Unii Afrykańskiej, przyznano mandat dotyczący m.in. ograniczenia zagrożenia ze strony Asz-Szabab i innych zbrojnych grup opozycji, zapewnienia bezpieczeństwa, by możliwe było prowadzenie procesu politycznego na wszystkich szczeblach oraz działania stabilizacyjne, dążenie do pojednania i zapewnianie pokoju w Somalii, a także przewidujący stopniowe przekazywanie somalijskim siłom bezpieczeństwa wykonywanych przez AMISOM zadań związanych z bezpieczeństwem, co jest uzależnione od zdolności tych sił do działania; mając na uwadze, że mandat AMISOM przedłużono do dnia 31 maja 2017 r., co Parlament przyjął z zadowoleniem;
- F. mając na uwadze, że Uganda, skąd pochodzą najliczniejsze oddziały, zapowiedziała, że do końca 2017 r. wycofa z Somalii ponad 6 000 żołnierzy; mając na uwadze, że Unia Afrykańska ogłosiła, iż planuje całkowicie wycofać swoje siły do końca 2020 r., a zadania dotyczące bezpieczeństwa będą stopniowo przekazywane somalijskiemu wojsku począwszy od 2018 r.;
- G. mając na uwadze, że oddziały AMISOM niejednokrotnie oskarżano o poważne przypadki łamania praw człowieka, w tym o masowe zabójstwa, a w niektórych przypadkach o wykorzystywanie do celów seksualnych i nadużycia seksualne;
- H. mając na uwadze, że zbliżające się wybory w Somalii to dla Somalijczyków kamień milowy o długotrwałym wpływie na bezpieczeństwo, stabilność i rozwój Somalii i całego regionu;

Czwartek, 15 września 2016 r.

- I. mając na uwadze, że wybory członków izby wyższej federalnego parlamentu Somalii powinny odbyć się w dniu 25 września 2016 r., a wybory członków izby ludowej federalnego parlamentu Somalii – między 24 września a 10 października 2016 r.; mając na uwadze, że obie izby powinny wybrać prezydenta w dniu 30 października 2016 r.;
- J. mając na uwadze, że proces wyborczy będzie miał kluczowe znaczenie dla demokratycznych wyborów powszechnych, które ma zorganizować w 2020 r. niezależna krajowa komisja wyborcza;
- K. mając na uwadze, że Omar Mohamed Abdulle, przewodniczący federalnego zespołu ds. przeprowadzenia wyborów pośrednich (FIET), ponownie potwierdził, że wybory w 2016 r. odbędą się w wyznaczonym terminie oraz że będą one przejrzyste i wiarygodne;
- L. mając na uwadze, że nadal poważnie ograniczana jest wolność słowa, mająca kluczową rolę w tworzeniu państw demokratycznych; mając na uwadze, że w niedawnym raporcie ONZ dotyczącym wolności słowa w Somalii przedstawiono wciąż trudną sytuację dziennikarzy, obrońców praw człowieka i przywódców politycznych, obejmującą zabójstwa, głównie z rąk Asz-Szabab, aresztowania, zastraszanie oraz zamykanie mediów prezentujących opinie krytyczne; mając na uwadze, że władze rzadko wszczynają dochodzenia w tych sprawach lub ścigają sprawców tych czynów;
- M. mając na uwadze szerokie uprawnienia śledcze przyznane krajowej agencji wywiadu i bezpieczeństwa (NISA), która nie posiada obecnie mandatu do egzekwowania prawa, co prowadzi do poważnych naruszeń praw procesowych przysługujących osobom przetrzymywanym przez NISA;
- N. mając na uwadze, że według raportu ONZ można wskazać 120 przypadków arbitralnego aresztowania i przetrzymywania pracowników mediów w okresie od stycznia 2014 r. do lipca 2016 r.; mając na uwadze, że od stycznia 2015 r. zaledwie 10 spośród 48 aresztowanych dziennikarzy i pracowników mediów postawiono przed sądem;
- O. mając na uwadze, że Somalia nadal należy do krajów o największej na świecie liczbie wieloletnich wysiedleńców i liczy 1,1 mln osób wewnętrznie przesiedlonych, z czego w samym Mogadiszu żyje według szacunków 400 000 osób, a niemal milion uchodźców przebywa w regionie Rogu Afryki; mając na uwadze, że według doniesień Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) tylko w lipcu 2016 r. w wyniku eksmisji i braku bezpieczeństwa spowodowanego trwającą ofensywą wojskową przybyło niemal 28 000 kolejnych wysiedleńców;
- P. mając na uwadze, że w obozach w Kenii przebywa 420 000 somalijskich uchodźców, w tym 350 000 w obozie w Dadaab, a rząd Somalii i Kenii oraz UNHCR uzgodnili zorganizowanie dobrowolnego powrotu 10 000 uchodźców do Somalii, na obszary niekontrolowane przez Asz-Szabab; mając na uwadze, że rząd Kenii oświadczył w maju 2016, że obóz dla uchodźców w Dadaab w północno-wschodniej Kenii zostanie zamknięty najpóźniej z końcem tego roku;
- Q. mając na uwadze, że nadal dochodzi do zabójstw dzieci, ich arbitralnego zatrzymywania i wcielania do sił zbrojnych, mimo że w styczniu 2015 r. Somalia ratyfikowała konwencję ONZ o prawach dziecka, a w listopadzie 2015 r. zatwierdziła deklarację w sprawie bezpiecznych szkół, zobowiązując się do podjęcia konkretnych działań w celu ochrony uczniów i placówek oświatowych;
- R. mając na uwadze, że UE przekazała 286 mln EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju (2014-2020), głównie na realizację porozumienia w sprawie nowego ładu dla Somalii, a konkretnie na tworzenie struktur państwowych i zapewnianie pokoju, bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy oraz na edukację; mając na uwadze, że UE zobowiązała się również do wspierania AMISOM z wykorzystaniem Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce;
1. wyraża głębokie współczucie dla ofiar niedawnych ataków terrorystycznych w Somalii i ich rodzin i szczerze ubolewa nad utratą istnień ludzkich; jednocześnie stanowczo potępia sprawców tych ataków, przypisywanych ugrupowaniu rebelianckiemu Asz-Szabab;
 2. apeluje o wzmocnienie struktur bezpieczeństwa narodowego oraz ochrony ludności, jak również o dodatkowe wsparcie ze strony społeczności międzynarodowej dla wysiłków AMISOM i rządu Somalii na rzecz budowania pokoju i stabilności;

Czwartek, 15 września 2016 r.

3. przypomina, że trwałą stabilność i pokój można osiągnąć jedynie poprzez włączenie społeczne, zrównoważony rozwój i dobre rządy oparte na zasadach demokratycznych i praworządności, w których istnieje pełne poszanowanie godności i praw człowieka;
4. zwraca uwagę na potrzebę wszechstronnego dialogu między sektorami społecznymi kraju, który objąłby klany i plemiona tworzące naród somalijski i pozwolił osiągnąć wzajemne zrozumienie i konsensus, a tym samym zaprowadzić długotrwały i stabilny pokój;
5. z zadowoleniem przyjmuje poparcie przez rząd i przywódców regionalnych nowej polityki bezpieczeństwa narodowego i apeluje do rządu o przyspieszenie jej wdrażania z uwagi na wciąż istniejące zagrożenie ze strony Asz-Szabab;
6. wzywa UE i jej partnerów międzynarodowych do utrzymania zdecydowanego zaangażowania we współpracę z Somalią na rzecz budowania prawowitych instytucji i pozostającego w gestii Somalii sektora bezpieczeństwa, tak by przeciwdziałać terroryzmowi i zapewnić ochronę wszystkim obywatelom; podkreśla, że ma to kluczowe znaczenie dla konstruktywnego rozwoju Somalii i bezpieczeństwa w regionie;
7. apeluje do Unii Afrykańskiej (UA) o dopilnowanie, by wszystkie państwa udzielające pomocy wojskowej przekazywały CCTARC (działającej w AMISOM Komórcie ds. Śledzenia, Analizowania i Reagowania w przypadku Ofiar Cywilnych) informacje na temat doniesień o ofiarach cywilnych lub dochodzeniach prowadzonych w tym zakresie przez państwa udzielające pomocy wojskowej oraz by informacje te były również przekazywane ONZ, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2297 (2016), i włączane do planów operacyjnych AMISOM;
8. zwraca się do rządu i UE, w ramach jej działań na rzecz praworządności w Somalii, o dopilnowanie, by NISA była objęta skutecznymi mechanizmami nadzoru oraz o budowanie fachowej wiedzy technicznej somalijskiego wydziału śledczego (CID), tak aby mógł on prowadzić wnikliwe i skuteczne dochodzenia przy jednoczesnym poszanowaniu praw człowieka;
9. z zadowoleniem przyjmuje prowadzone przez UA dochodzenie w sprawie zarzutów o przemoc seksualną ze strony oddziałów AMISOM, wzywa do całkowitego zastosowania się do zaleceń raportu i, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2272 (2016), apeluje do UA i państw udzielających pomocy wojskowej o dopilnowanie, by zarzuty zostały odpowiednio i dokładnie zbadane, a sprawcy stanęli przed sądem;
10. zwraca się do UE o skuteczniejsze monitorowanie i budowanie zdolności, aby zagwarantować pociągnięcie do odpowiedzialności sprawców nadużyć popełnionych przez AMISOM, zważywszy zwłaszcza na fakt, że UE odpowiada za większość finansowania tej misji;
11. zwraca uwagę na obiecujące postępy poczynione od 2012 r. na drodze do bardziej pluralistycznych wyborów i rozliczalnego rządu; z zadowoleniem przyjmuje decyzję krajowego forum przywódców o promowaniu w ciągu następnych dwóch lat zakładania i rejestracji partii politycznych w oczekiwaniu na wybory w 2020 r., w oparciu o zasadę „jedna osoba, jeden głos”, jak również próbę odbudowy instytucji państwowych i przyjęcie ważnych nowych ustaw w sprawie partii politycznych i utworzenia niezależnej krajowej komisji praw człowieka; pozytywnie ocenia decyzje podjęte w celu zwiększenia reprezentacji kobiet; podkreśla kluczowe znaczenie wiarygodnego, pluralistycznego, przejrzystego i rozliczalnego procesu wyborczego zapewniającego wybranym przywódcom niezbędną legitymację;
12. uznaje pozytywny wkład, jaki Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Wsparcia dla Somalii (UNSOS) wniosło w postępy poczynione przez AMISOM i Misję Narodów Zjednoczonych ds. Pomocy Somalii (UNSOM), zapewniając pomoc wojskową oraz zasoby finansowe i materialne, by zagwarantować ochronę ludności cywilnej w Somalii;
13. wzywa somalijską armię krajową i AMISOM do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu powstrzymania prób zakłócenia zbliżającego się procesu wyborczego ze strony militarne ugrupowania rebeliantów Asz-Szabab; podkreśla, że zagwarantowanie procesu wyborczego powinno być najważniejszym priorytetem;
14. potępia werbowanie i wykorzystywanie dzieci jako żołnierzy i informatorów, w tym wykorzystywanie schwytych dzieci-żołnierzy i dezertersów; wzywa rząd Somalii do powstrzymania tej praktyki;

Czwartek, 15 września 2016 r.

15. apeluje o wzmocnienie środków na rzecz ochrony dzieci dotkniętych konfliktem zbrojnym oraz ich ochrony przed werbowaniem i wykorzystywaniem przez siły i grupy zbrojne; wzywa władze do traktowania dzieci podejrzanych o powiązania z Asz-Szabab przede wszystkim jako ofiary i do kierowania się dobrem dziecka i międzynarodowymi standardami ochrony jako zasadami przewodnimi;
16. przypomina, że nie ma bezpieczeństwa bez rozwoju, ani rozwoju bez bezpieczeństwa; apeluje o większą spójność między działaniami na rzecz bezpieczeństwa i na rzecz rozwoju oraz o zwiększenie nacisku na programy mające na celu zarówno wspieranie rozwoju gospodarczego i społecznego, jak i walkę z opóźnieniami w rozwoju oraz przyczynami i podstawami terroryzmu; przypomina o konieczności zagwarantowania podstawowych usług i wsparcia uwolnionym osobom, a w szczególności zapewnienia trwałej reintegracji uchodźców powracających do kraju; podkreśla potrzebę przyspieszenia konsolidacji struktur administracyjnych państwa somalijskiego oraz instytucji świadczących tego rodzaju usługi;
17. apeluje do państw przyjmujących uchodźców z Somalii o realną ocenę stanu bezpieczeństwa w wielu regionach Somalii w momencie odsyłania uchodźców z powrotem do Somalii;
18. wyraża głębokie zaniepokojenie atakami na organizacje humanitarne w Somalii; podkreśla kluczowe znaczenie pomocy humanitarnej udzielanej, zgodnie z zasadami niezależności i neutralności, osobom potrzebującym;
19. przypomina, że wolność słowa odgrywa zasadniczą rolę w budowaniu demokratycznego państwa, zwłaszcza w czasach przemian politycznych; wzywa rząd Somalii do dokonania przeglądu kodeksu karnego, nowej ustawy medialnej i innych przepisów celem dostosowania ich do międzynarodowych zobowiązań Somalii w zakresie prawa do wolności słowa oraz mediów;
20. stanowczo potępia liczne zabójstwa, aresztowania, powszechne zastraszanie, zamykanie mediów prezentujących opinie krytyczne, konfiskaty sprzętu i blokowanie stron internetowych; wzywa władze somalijskie do podjęcia natychmiastowych działań w celu dopilnowania, by wszystkie te przypadki łamania prawa do wolności słowa zostały dokładnie zbadane, a ich sprawcy stanęli przed sądem;
21. wyraża uznanie dla UNSOM i Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka w związku z opublikowaniem w dniu 4 września 2016 r. raportu na temat prawa do wolności słowa w Somalii, który jest pierwszym publicznym raportem ONZ dotyczącym praw człowieka w Somalii; apeluje do ONZ o częstsze przedstawianie publicznych raportów;
22. wzywa władze do przyjęcia i wdrożenia odpowiednich ram prawnych i przeprowadzenia koniecznych reform sądownictwa, by zaspokoić panujące wśród obywateli pragnienie sprawiedliwości i ochrony, gdyż bezkarności nie można tolerować;
23. wyraża zaniepokojenie rosnącą liczbą eksmisji przesiedleńców z publicznych i prywatnych infrastruktur w głównych miastach Somalii; przypomina, że eksmisje te muszą być zgodne z odpowiednimi krajowymi i międzynarodowymi ramami prawnymi; zwraca się do rządu federalnego Somalii i wszystkich zainteresowanych podmiotów o znalezienie konkretnych i trwałych rozwiązań problemu przesiedleńców; zwraca się do rządu Somalii o stworzenie, przy wsparciu jego partnerów, godnych warunków dla dobrowolnego powrotu uchodźców, kiedy tylko pozwoli na to stan bezpieczeństwa w kraju;
24. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Unii Afrykańskiej, prezydentowi, premierowi i parlamentowi Somalii, Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE.